

అట్టడుగు ప్రజాస్వామ్యం - 3 వ భాగం: పట్టణ ప్రాంతాలలో స్థానిక ప్రభుత్వం

అధ్యాయం

12

నేను కోరుకుంటున్నాను ... వెంటనే పూర్తిస్థాయి స్థానిక సంస్థను ఏర్పాటు చేయాలని... తద్వారా పరిపాలన అంటే ఏమిటి, ఓటు హక్కు అంటే ఏమిటి, అధికారాలు ఏమిటి, హక్కులు ఏమిటి మరియు ఒక చిన్న రంగంలో, వారి స్వంత పట్టణంలో, వారి స్వంత గ్రామాల్లో హక్కులు ఏమిటో ప్రజలు నిజంగా తెలుసుకోవచ్చు

- రున్తుం కే. నీధేష్, సభ్యుడు, రజేయంగ సభ
(రజేయంగ సభ చర్చల సమయంలో, 13 ఆక్టోబర్ 1949).

పటం. 12. 1. గ్రేటర్ ముంబై మునిసిపల్ కార్పొరేషన్ (వాస్తవానికి 'బొంబాయి మునిసిపల్ కార్పొరేషన్') 1865లో స్థాపించబడింది.

పెద్ద ప్రశ్నలు ?

1. పట్టణ స్థానిక సంస్థలు అంటే ఏమిటి మరియు వాటి విధులు ఏమిటి?
2. పరిపాలన మరియు ప్రజాస్వామ్యంలో అవి ఎందుకు ముఖ్యమైనవి?

0681CH12

పరిచయం

ప్రజాస్వామ్యంలో గ్రామీణ, ప్రాంతీయ, పట్టణ, రాష్ట్ర, జాతీయ స్థాయిలో పౌరులు తమ దేశ కార్యకలాపాల్లో చురుకుగా పాల్గొనేలా సాధికారత కల్పించడమే సుపరిపాలన లక్ష్యమని గత అధ్యాయాలు మనకు చూపించాయి. ఇది భాగస్వామ్యప్రజాస్వామ్యం యొక్క విస్తృత భావన.

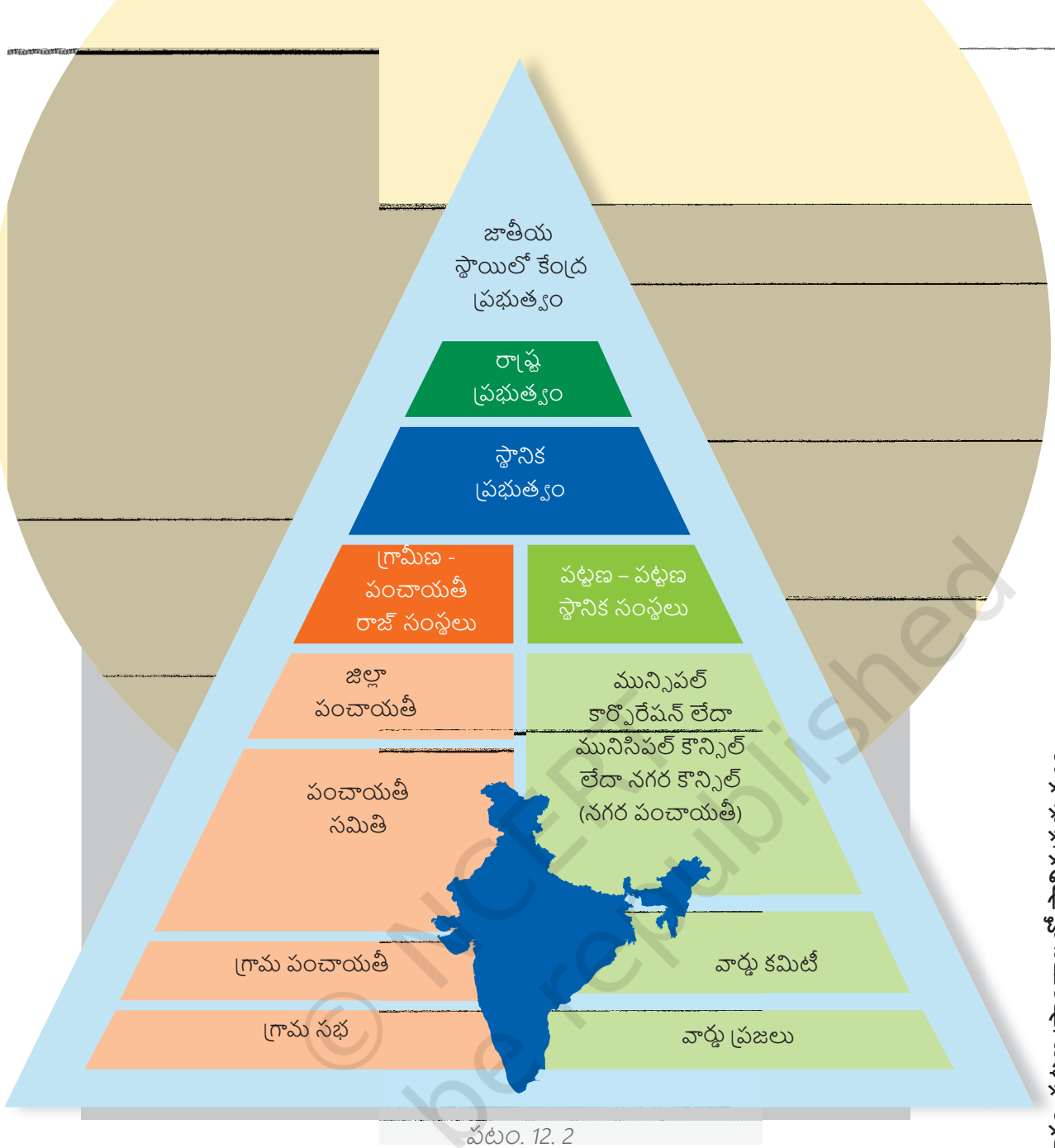
గ్రామీణ నేపథ్యంలో వ్యవస్థ మౌలికాంశాలను చూశాం. పట్టణ వాతావరణంలో ఇది ఎలా పనిచేస్తుందో ఇప్పుడు చూద్దాం. రెండవది సాధారణంగా మునుపటి కంటే సంక్లిష్టమైనది మరియు వైవిధ్యమైనది కాబట్టి, పట్టణ పాలనా వ్యవస్థ కూడా మరింత సంక్లిష్టంగా ఉండాలి.

అవసరం ఉందని అర్థం చేసుకోవచ్చు. అయితే, మనం ఇక్కడ దాని ప్రాథమిక సూత్రాలకే పరిమితమవుతాం.

అన్వేషించుకుందాం

- కోల్ కతా, చెన్నై లేదా ముంబై వంటి నగరం ఒక గ్రామం లేదా పట్టణం కంటే ఎందుకు సంక్లిష్టంగా మరియు వైవిధ్యంగా ఉంటుంది?
- మీ తోటి తరగతుల వారి తో కలిసి, మీకు తెలిసిన ఏదైనా నగరంలో నివసిస్తున్న విభిన్న సంఘాల జాబితాను తయారు చేయండి. మీరు ఎంతమందిని జాబితా చేయగలిగారు? ఈ జాబితాలో మీరు ఇంకా ఏమి గమనించారో కూడా తెలుపండి?

పట్టణ ప్రాంతాలలో పరిపాలన మరియు పరిపాలనను అన్వేషించే ముందు, 175 వ పేజీలోని పటం 12.2 లో చిత్రీకరించిన విధంగా గ్రామీణం నుండి జాతీయం వరకు భారతీయ పాలనా వ్యవస్థను మొత్తంగా పరిశీలించడానికి ఇది సహాయపడుతుంది. పిరమిడ్ యొక్క పునాది స్థానిక స్థాయి, ప్రజలకు దగ్గరగా ఉంటుంది, పైభాగం జాతీయ స్థాయిలో ఉంటుంది. 11వ అధ్యాయంలో, మేము పిరమిడ్ యొక్క ఎడమ వైపును అన్వేషించాము; మనం ఇప్పుడు కుడి వైపు చూద్దాం.

అన్వేషించుకుందాం

పై పటం 12.2లో, పంచాయతీరాజ్ వ్యవస్థ మరియు పట్టణ స్థానిక ప్రభుత్వం మధ్య ఏ సారూప్యతలు మరియు తేడాలను మీరు గమనించారు?

పట్టణ స్థానిక సంస్థలు

పట్టణ ప్రాంతాల్లోని స్థానిక ప్రభుత్వ నిర్మాణాలను 'పట్టణ స్థానిక సంస్థలు' అంటారు. అవి వికేంద్రీకరించబడ్డాయి, అంటే ఉన్నత స్థాయిలో కేంద్ర అధికారితో కింద పనిచేయడానికి బదులుగా, స్థానిక సమాజాలు తమ ప్రాంతాలు

ఎలా నిర్వహించబడుతున్నాయో లేదా వారు ఎదుర్కొంటున్న సమస్యలపై ప్రత్యక్ష అభిప్రాయాన్ని కలిగి ఉంటాయి. ఒక ప్రాంతంలో నివసిస్తున్న పౌరులు ఏకతాటిపైకి వచ్చి తమకు ఏది మంచిదనే దానిపై నిర్ణయాలు తీసుకోవడానికి ఇది ఒక యంత్రాంగం.

నగరాలు మరియు పట్టణాలను 'వార్డులు' అని పిలువబడే చిన్న యూనిట్లుగా విభజించారు మరియు వార్డు కమిటీలు ఆరోగ్య శిబిరాలను నిర్వహించడం, ఒక్కసారి మాత్రమే-వాడే ప్లాస్టిక్ వాడకానికి వ్యతిరేకంగా ప్రచారం నిర్వహించడం వంటి కార్యకలాపాలను సులభతరం చేస్తాయి. నీటి లీకేజీ, మూసుకుపోయిన

మురుగు కాల్వ, దెబ్బతిన్న రోడ్లు ఇలా ఏవైనా పొరపాట్లు జరిగితే వాటిపై నిఘా ఉంచి అధికారులకు నివేదిస్తారు. ఏదేమైనా, వార్డుల ఖచ్చితమైన పనితీరు వారు చేసే నిబంధనలను బట్టి రాష్ట్రాన్ని బట్టి మారుతుంది.

మొత్తం మీద, పట్టణ స్థానిక సంస్థలు అనేక విధులకు బాధ్యత వహిస్తాయి - మౌలిక సదుపాయాలను చూసుకోవడంలో సహాయపడటం, శ్మశాన వాటికల నిర్వహణ, చెత్త సేకరణ మరియు పారవేయడం, ప్రభుత్వ పథకాల అమలును తనిఖీ చేయడం, స్థానిక పన్నులు మరియు జరిమానాలు వసూలు చేయడం మొదలైనవి. ఈ ప్రాంత ఆర్థిక, సామాజిక అభివృద్ధికి ప్రణాళిక రూపొందించడంలో కూడా వీరి పాత్ర కొంత ఉంది. ఏదేమైనా, ఈ సంస్థలు తమ విధులను సమర్థవంతంగా నిర్వహించడానికి, నగరంలో నివసించే

ప్రజలు కూడా వారి విధులను నిర్వర్తించాలి, అంటే వారు తమ ప్రాంతం పట్ల శ్రద్ధ చూపాలి (గుర్తుంచుకోండి, ఇది **భాగస్వామ్య** ప్రజాస్వామ్యం). ఉదాహరణకు, ప్రజలు వ్యర్థాల విభజనకు సంబంధించిన సూచనలను జాగ్రత్తగా పాటిస్తే, చెత్త సేకరణ సులభం అవుతుంది; లేదా వారు వీధిలో నీటి లీకేజీని గమనించినట్లయితే, వెంటనే దానిని నివేదించడం వల్ల విలువైన నీరు మరింత వృధా కాకుండా నిరోధించవచ్చు.

అన్వేషించుకుందాం

బాధ్యతాయుతమైన పౌరులు తమ నగర ప్రాంతానికి సహాయపడటానికి తీసుకోగల మరో నాలుగైదు చర్యల గురించి మీరు ఆలోచించగలరా?

పటం . 12. 3. మద్రాసు కార్పొరేషన్

1688 సెప్టెంబరు 29 న స్థాపించబడిన మద్రాస్ కార్పొరేషన్ (ఇప్పుడు గ్రేటర్ చెన్నై కార్పొరేషన్), భారతదేశంలోని పురాతన పురపాలక సంస్థ. ఈస్టిండియా కంపెనీ 'ఫోర్ట్ సెయింట్ జార్జ్' పట్టణాన్ని, కోటకు 16 కిలోమీటర్ల పరిధిలోని అన్ని భూభాగాలను కార్పొరేషన్ యొక్క ఏర్పాటు చేస్తూ గత ఏడాది చార్టర్ జారీ చేసింది. 1792 పార్లమెంటరీ చట్టం మద్రాసు కార్పొరేషన్ కు నగరంలో మునిసిపల్ పన్నులు విధించే అధికారాన్ని ఇచ్చింది, అప్పుడే పురపాలక పరిపాలన సక్రమంగా ప్రారంభమైంది.

దాని గురించి ఆలోచించండి

స్వచ్ఛ సర్వేక్షణ్ ప్రభుత్వ పథకం కింద మధ్యప్రదేశ్ లోని ఇండోర్ వరుసగా ఏడేళ్ల పాటు భారతదేశంలోనే పరిశుభ్రమైన నగరంగా ఎంపికైంది. ఈ విజయంలో ఇండోర్ పౌరుల పాత్ర ఏమిటి?

మనం చూస్తున్నట్లుగా, చెన్నై మరియు ఇండోర్ వారి పట్టణ సంస్థల పైన మునిసిపల్ కార్పొరేషన్ కలిగి ఉన్నాయి. 10 లక్షలకు పైగా జనాభా ఉన్న నగరాలలో మాత్రమే మునిసిపల్ కార్పొరేషన్ ('మహానగర్ నిగమ్' అని కూడా పిలుస్తారు) వారి అత్యున్నత సంస్థగా ఉంది. 1 నుండి 10 లక్షల మధ్య, అత్యున్నత సంస్థ మునిసిపల్ కౌన్సిల్ (దీనిని 'నగర పాలిక' అని కూడా పిలుస్తారు). తక్కువ జనాభా ఉన్న నగరాలు మరియు పట్టణాలు నగర పంచాయతీని కలిగి ఉంటాయి.

అన్వేషించుకుందాం

- మీ రాష్ట్రం నుండి మరియు కొన్ని పొరుగు రాష్ట్రాల నుండి కొన్ని నగరాలను ఎంచుకోండి. వీటిలో మీరు నివసించే నగరం లేదా మీ పట్టణం లేదా గ్రామానికి దగ్గరగా ఉన్న నగరం కావచ్చు. వాటికి నగర పంచాయతీ, మునిసిపల్ కౌన్సిల్ లేదా మునిసిపల్ కార్పొరేషన్ ఉందో లేదో మీరు ఎలా తెలుసుకుంటారు? నగరాల పేర్లు మరియు వాటిలో ప్రతి ఒక్కటి కలిగి ఉన్న పట్టణ స్థానిక సంస్థల రకంతో ఒక పట్టికను గీయండి.
- పట్టణ స్థానిక సంస్థలు తమ కార్యకలాపాలకు ఎలా నిధులు సమకూరుస్తాయి? (సూచన: 178వ పేజీలోని పటం 12.4లో ఇండోర్ మునిసిపల్ కార్పొరేషన్ నిర్వహించే విధుల చిత్రాలను జాగ్రత్తగా చూడండి.) వాటిలో కొన్ని చెల్లింపు సేవలు ఉన్నాయా?

సమీర్: హలో! నేను ఇంతకు ముందు మిమ్మల్ని ఇక్కడ చూడలేదు. మీరు ఈ ఊరికి కొత్తవారా?

అనిత: హలో! అవును, నేను సమీపంలో నివసిస్తున్న నా తాతయ్యను కలవడానికి వెళుతున్నాను. నేను నగరానికి చెందినవాడిని. ఇది ఇక్కడి కంటే చాలా భిన్నమైనది!

సమీర్: నిజమా? నగరంలో పరిస్థితి ఎలా ఉంటుంది?

అనిత: ఎక్కడ చూసినా ఎత్తైన భవనాలతో రద్దీగా, రద్దీగా ఉంది. ఎల్లప్పుడూ చాలా మంది పరిగెత్తుతారు, మరియు ఇక్కడ నిశ్శబ్దంతో పోలిస్తే ఇది శబ్దం చేస్తుంది. అలాగే, ప్రజలు మరింత స్వతంత్రంగా ఉంటారు మరియు తరచుగా వారి పొరుగువారికి కూడా తెలియదు.

సమీర్: వావ్! ఇక్కడ, ప్రతి ఒక్కరికీ తెలుసు మరియు ఒకరికొకరు సహాయం చేయడానికి ముందుకు వస్తారు - మేము పొలాలలో కలిసి పనిచేస్తాము, పండుగలను కలిసి జరుపుకుంటాము మరియు ఒక సంఘంగా నిర్ణయాలు తీసుకుంటాము.

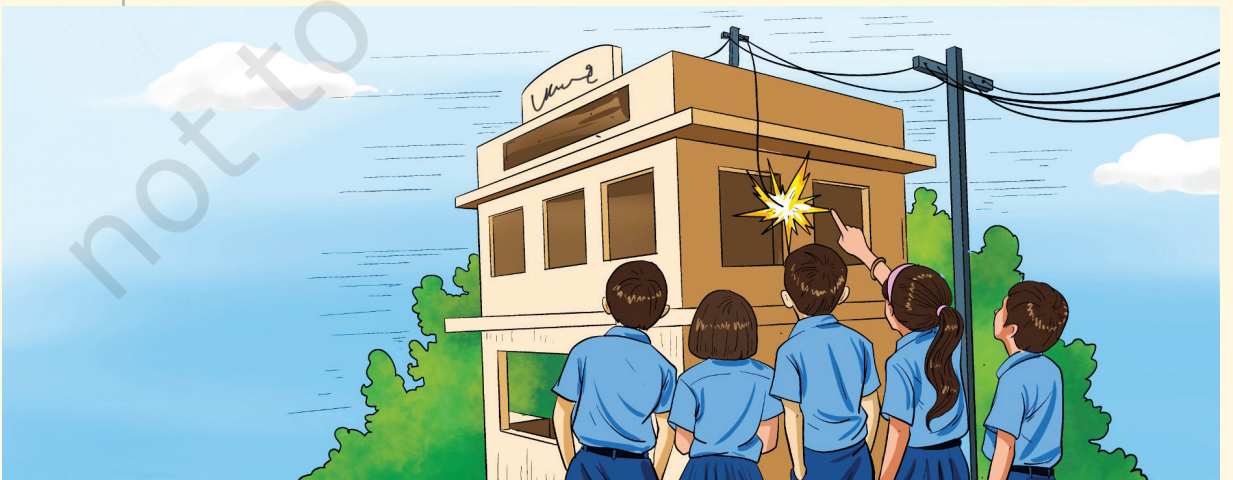

అనిత: నగరం లో ఇంకా కొంత సంఘానికి అర్థం ఉంది. మొన్న కురిసిన భారీ వర్షానికి రెండు వీధుల దూరంలో ఓ ఇల్లు కూలిపోయింది. శిథిలాలను తొలగించేందుకు, లోపల ఎవరూ చిక్కుకోకుండా చూసేందుకు అన్ని ప్రాంతాల నుంచి డజన్ల కొద్దీ ప్రజలు తరలివచ్చారు.

సమీర్: ఇలాంటి సందర్భాల్లో స్థానిక ప్రభుత్వం సహకరించడం లేదా?

అనిత: అవునండీ. నిజానికి మనకు, మన ప్రయోజనాలకు ప్రాతినిధ్యం వహించే స్థానిక సంస్థలు, ప్రజాప్రతినిధులు ఉన్నారు.

సమీర్: ఇది మా గ్రామ పంచాయితీలా అనిపిస్తోంది, పెద్దగా. సభ్యులు కూడా ఎన్నుకోబడతారు, కానీ వారందరూ ఒకరికొకరు తెలుసు కాబట్టి, చాలా మంది పొల్లోని గ్రామానికి సంబంధించిన అన్ని రకాల సమస్యలను చర్చించవచ్చు. కొన్నిసార్లు, మేము పిల్లలు కూడా వినబడతాము.

అనిత: నిజమేనా? మీరు దానిని తయారు చేయడం లేదా?

సమీర్: అసలు లేదు! మొన్న ఓ భవనం పైకప్పును తాకుతూ విద్యుత్ తీగ ప్రమాదకరంగా వేలాడుతూ ఉండటాన్ని కొందరు చిన్నారులు గమనించారు. మేము దానిని నివేదించడమే కాకుండా, విద్యుత్ స్తంభాన్ని కొద్దిగా మార్చాలని మా గ్రామసభ సభ్యులలో ఒకరికి వివరించాము. అది పూర్తయ్యింది!

అనిత: బాగుంది! ప్రజాస్వామ్యం అలా పనిచేయాలని నేను అనుకుంటున్నాను. నగరంలో ఇది మరింత సంక్లిష్టంగా అనిపిస్తుంది, కానీ ఆలోచన ఒక్కటే - ప్రతి ఒక్కరి స్వరం ముఖ్యం.

సమీర్: అవునండీ! క్షమించండి, నేను మార్చాలి. మా అమ్మకు చిన్న షాపింగ్ కోసం నా సహాయం అవసరం. నగరం గురించి చెప్పినందుకు ధన్యవాదాలు.

అనిత: మీ ఊరి గురించి చెప్పినందుకు ధన్యవాదాలు! నేను ఖచ్చితంగా చుట్టూ చూస్తాను.

సమీర్: మళ్ళీ ఎప్పుడైనా కలుద్దాం. ఇక ఉంటా!

మనం ముందుకు సాగే ముందు...

- పట్టణ ప్రాంతాల్లో, వికేంద్రీకృత పాలన వివిధ పట్టణ స్థానిక సంస్థల ద్వారా పనిచేస్తుంది, ఇవి పౌరుల జీవితాలను ప్రభావితం చేసే వివిధ విధులను నెరవేరుస్తాయి.
- గ్రామీణ పరిస్థితుల మాదిరిగానే, పట్టణ స్థానిక సంస్థలు స్థానిక పౌరులకు ప్రాతినిధ్యం వహించే సభ్యులను ఎన్నుకుంటాయి.
- స్థానిక సంస్థలు తమ విధులను సమర్థవంతంగా నిర్వహించేలా చూడాల్సిన బాధ్యత కూడా పౌరులపై ఉంది.

ప్రశ్నలు, కార్యకలాపాలు మరియు ప్రాజెక్టులు

1. మీరు పాఠశాల కు వెళ్తుండగా, మీరు మరియు మీ స్నేహితులు నీటి పైపు పారుతున్న విషయాన్ని గమనించారు. లీకేజీ కారణంగా చాలా నీరు వృథా అవుతోంది. అటువంటి పరిస్థితిలో మీరు మరియు మీ స్నేహితులు ఏమి చేస్తారు?
2. మీ తరగతి కి మీకు దగ్గరగా ఉన్న పట్టణ స్థానిక సంస్థ సభ్యుడిని ఆహ్వానించండి. వారి పాత్ర, బాధ్యతలను వారితో చర్చించండి. సమావేశం ఫలవంతం అయ్యేలా వారిని అడగడానికి ప్రశ్నల సమితి ని సిద్ధం చేయండి.

3. మీ కుటుంబంలోని వయోజన సభ్యులతో చర్చించండి మరియు పట్టణ స్థానిక సంస్థల నుండి వారి ఆకాంక్షల జాబితాను రూపొందించండి.
4. ఒక మంచి పట్టణ స్థానిక సంస్థ యొక్క లక్షణాల జాబితాను తయారు చేయండి.
5. గ్రామీణ ప్రాంతాల్లోని పంచాయతీరాజ్ వ్యవస్థకు, పట్టణ స్థానిక సంస్థలకు మధ్య సారూప్యతలు, తేడాలు ఏమిటి?

నూడుల్స్

